

Арттерапія

Кредити та кількість годин: 3 ECTS; години: 40 год. практичних та 50 самостійна робота; залік

I. Опис навчальної дисципліни

Арттехніки набувають статусу самостійного психокорекційного та психотерапевтичного напрямку завдяки простоті і доступності використання, а також завдяки очевидним перевагам над вербальними формами роботи. Завдяки тому, що арттехніки є засобом переважно невербального спілкування, тому особливо цінними в роботі з тими клієнтами, які мають труднощі в словесному описі своїх переживань. Також образотворча діяльність є хорошим засобом зближення людей, своєрідним «мостом» між спеціалістом і клієнтом.

Міжпредметні зв'язки: «Практикум із загальної психології», «Психологічні основи реабілітації». Отримані знання будуть закріплені практично під час проходження практики: «Психологічна практика (ознайомча)».

II. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Арттерапія» ознайомити студентів з особливостями навчальної дисципліни; розвивати теоретичні знання і практичні навички щодо використання методів арттерапії (мета, основні завдання та предмет вивчення); ознайомити з терапевтичним потенціалом зображувального мистецтва у лікувально-реабілітаційній роботі та під час психологічної корекції.

Під час вивчення навчальної дисципліни будуть сформовані такі **компетентності**:

- Здатність розуміти предметну область професійної діяльності; володіти науковим світоглядом; знати основні теорії, концепції учень, які формують наукову картину світу; уміння відстоювати власні стратегії професійної діяльності; здатність приймати обґрунтовані рішення. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій.
- Міжособистісна взаємодія. Здатність до ефективної взаємодії на рівні міжособистісних та психотерапевтичних відносин; здатність до співпраці, групової та кооперативної діяльності. Здатність до цінування та поваги до різноманітності й мультикультурності; надання рівних можливостей особам різних національностей та різних розумових здібностей, толерантне ставлення до їхньої культурної спадщини, індивідуальних особливостей.
- Здатність навчатися впродовж усього життя й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками.
- Здатність застосовувати відповідні методи, прийоми, форми, засоби психокорекційної роботи, враховуючи психофізичні, вікові та індивідуальні особливості осіб.
- Володіння засобами та методами корекції пізнавальних психічних процесів, мовлення, сенсорних порушень, порушень опорно-рухових функцій, емоційно-вольової сфери. Здатність організовувати інклюзивний дитячий колектив, створювати в ньому умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої суспільної інтеграції. Здатність здійснювати комплексний корекційно-розвиваючий, психологічний та соціальний супровід особистості, пари, сім'ї чи групи.

- Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову). Здатність психолога до сприяння, відновлення, підтримки та/або підвищення позитивного функціонування особистості та почуття благополуччя через відповідні рекомендації. Здатність добирати відповідні методи та стратегії психологічного супроводу, розробляти його концептуальну програму та надавати інформацію клієнту. Володіти навичками здійснення психологічного консультування (управління та регуляція специфічними ситуаціями, навички ефективного завершення психологічного консультування, навички самозбереження, саморегуляції та самоконтролю) й оцінки психологічного супроводу / консультування. Здатність до розуміння терапевтичних методів та процесів, що застосовуються у роботі з різними особами, котрі пережили стрес; тими, хто відчуває труднощі, пов'язані з тривогою, настроєм, пристосуванням до несприятливих обставин або подій у житті, харчуванні тощо; здатність здійснювати психотерапевтичні втручання, обумовлені знаннями та практикою, за принаймні двома напрямками або моделями психологічного супроводу.
- Здатність діяти на основі принципів та стандартів етики професійної поведінки; усвідомлення власної відповідальності перед клієнтом, суспільством, професією та колегами; усвідомлення потенційно конфліктних принципів, стандартів для психологічних тестів та діагностики; спроможність ідентифікувати себе з цінностями професійного середовища; наявність професійної позиції фахівця-психолога; здатність виявляти чесність, порядність, принциповість, толерантність під час професійної діяльності.
- Здатність використовувати знання різноманітних методів збору й оцінки сильних сторін, потреб учасників освітнього процесу; здатність оцінювати результати навчання та їх наслідки для окремих індивідів, груп та освітньої установи загалом. Здатність бути агентами змін на всіх рівнях освіти шляхом полегшення спілкування та співпраці між усіма членами шкільної спільноти; здатність працювати з батьківськими та громадськими організаціями для сприяння співпраці між батьками та школою.

III. Результати навчання

- Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ у контексті професійних завдань. Володіти знаннями в галузі психології під час вирішення професійних завдань з урахуванням вікових та індивідуально-типологічних відмінностей, соціально-психологічних особливостей особистості та конкретних ситуацій.
- Уміти планувати корекційно-розвиваючий процес, забезпечувати його реалізацію та оцінку отриманих результатів.
- Демонструвати здатність до рефлексії, мати навички оцінювати непередбачувані проблеми у професійній діяльності й обдуманно вибирати шляхи їх вирішення. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.
- Усвідомлюючи межі власної компетенції та підзвітність відповідним фахівцям, уміти співпрацювати з колегами-психологами та зі спеціалістами інших галузей (медиками, учителями, вихователями). Ефективно виконувати різні ролі в команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.
- Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку. Здатність систематично підвищувати свою професійну компетентність.
- Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога. Дотримуватися у своїй діяльності сучасних принципів толерантності, діалогу і співробітництва. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.
- Володіти культурою спілкування, його формами, способами; уміти використовувати принципи професійного спілкування на рівні сучасної української літературної мови; спілкуватися іноземною мовою для здійснення професійної і міжособистісної комунікації. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

IV. Програма навчальної дисципліни (структура дисципліни)

№ з/п	Тема дисципліни
1	Арттерапія як новий напрям в психотерапії. Основні форми арт-терапевтичної роботи
2	Проективний підхід в інтерпретації образотворчої продукції
3	Організація арт-терапевтичного процесу
4	Техніки і прийоми арт-терапії
5	Діагностичні ознаки в арт-терапії: символ та лінія
6	Символіка кольорів у арт-терапії
7	Використання арт-технік в практиці казкотерапії
8	Застосування арт-технік в практиці символдрами
9	Лялькотерапія як метод арттерапії
10	Проективна методика «Малюнок сім'ї»
11	Арт-терапевтичний інструментарій. Графічні арт-техніки. Робота з папером.
12	Проективна методика «Неіснуюча тварина»
13	Арт-техніки роботи з піском, глиною та іншими пластичними матеріалами
14	Проективна методика «Автопортрет»
15	Проміжний контроль знань
16	Підсумкове заняття

